

«**Ā**frika, es nāku!» tā rakstīts manā dienasgrāmatā 1987. gada 22. augustā, un tālāk seko: «*Kas mani sagaida nākamajās trīs nedēļās, kas būs mani ceļabiedri, kādi piedzīvojumi man būs godam jāiztur?*»

Dažus no šiem aizgājušo gadu notikumiem, kurus piedzīvoju savos sešos ceļojumos pa Botsvānu, Zimbabvi, Tanzāniju, Keniju un Tunisiju, esmu aprakstījis isos stāstos. Āfrikā pulksteniem ir cita gaita. Lēnāka. Austrumāfrikas iedzīmtie saka *pole-pole*. Var gadīties, ka zupa tiek pasniegta galdā ar pāris minūšu nokavēšanos. Bet laika ir gana, jo ir taču atvaļinājums. Vismaz tā vajadzētu domāt. Vajadzētu uzticēties afrikāņu pulkstenim. Ne tikai tāpēc, lai labāk un intensīvāk iepazītu zemi un ļaudis, Āfrikas ritms jums var lieti noderēt, kad atkal atgriezīsieties Eiropas drudžainajā ikdienā.

'Safari' ir svahilu valodas vārds un nozīmē to pašu, mums zināmo, – 'ceļojums'. Tomēr manos safari stāstos būs runa ne tikai par safari.

Dzīvnieku te būs papildnam: sākot ar ziloņiem, lauvām un beidzot ar kamieļiem. Taču notikumu centrā būs cilvēki. Tādi paši kā tu un es, afrikāņi un tūristi. Simpātiski ļaudis un ne visai pievilcīgi. Es attēlošu viņus tādus, kādus iepazīnu savu safari laikā; daži tiks cauri ar veselu ādu, citi varbūt ne tik veiksmīgi. Tāpēc vārdus lielākoties esmu mainījis.

Lielākā daļa stāstu ir jautri, šur tur varbūt ieskanas pa klusam kritiskam tonim, jo mans mērķis ir lasītāju patīkami izklaidēt, kā arī atvērt Āfrikas ceļotājam acis, lai viņš spētu saskatīt Melnā kontinenta problēmas, kuras nesen atkal parādījās arī Kenijā.

Nemieriem un krīzēm valstīs, kuru ekonomika lielā mērā ir atkarīga no tūrisma, parasti ir fatālas sekas. Vispirms parādās negatīvas ziņas masu saziņas līdzekļos, tad seko pasūtīnāto ceļojumu atsaukšana. Tukšas viesnīcas, pamestas tūristu mājiņas, neskaitāmi cilvēki zaudē darbu. Aizsargājamās apgabalos katastrofāli trūkst naudas,

lai organizētu patruļas malumednieku ķeršanai. Dažos Āfrikas apgabalos safari uzskata par bīstamu pasākumu, tūristi nebrauc, jo baidās no uzbrukumiem, – apburtais loks. Ja stāvoklis normalizējas, palet gadi, līdz zemi atkal sāk apmeklēt tūristi.

Āfrikai vēl ir cerības. Arvien vairāk iedzīmtu gūst labu izglītību un viņu spēkos ir strauji pagriezt vēstures stūres ratu. Pārmaiņas, kādas piedzīvojusi Dienvidāfrika, mainīs Āfriku uz labo pusi. Trūkst ne tikai naudas, bet arī izpratnes par Melnā kontinenta daudzveidīgajām problēmām. Tas, kurš tur nonāks kā tūrists un iepazīsies ar ļaudīm zemēs, kuras mums, eiropiešiem, šķiet kā neskarta paradīze, nekad vairs neaizmirsīs smejošās sejas un laipnos žestus.

Botsvānas dienasgrāmatas beigās 1987. gada 12. septembrī ir ieraksts: «*Šajā ceļojumā es iepazīnos ar mīliem cilvēkiem un aizraujošu zemi, un savas ceļojuma piezīmes gribu beigt ar vēlēšanos: kaut es spētu paturēt atmiņā visu!*»

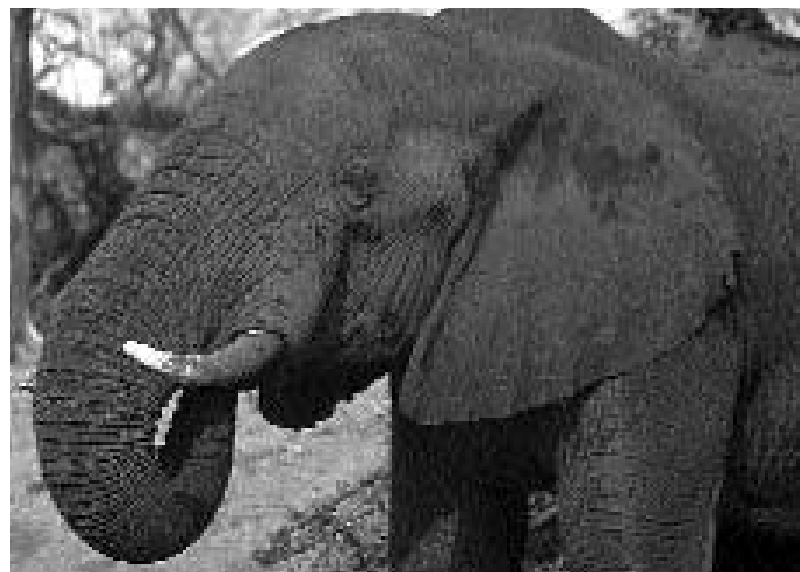
Es ļoti priecāšos, ja šie stāsti kaut dažas no manām jūtām un noskaņām nodos tālāk lasītājam, ja tie palīdzēs labāk izprast te minētās zemes un cilvēkus.

Un tagad vēlu jums priecīgu ceļojumu no Kalahari priekškalnēm pāri Austrumāfrikas Maras stepi līdz Kenijas piekrastei, laimīgi nokāpt arī Ngorongoro krātera burvju pasaulē, apraudzīt Sahāras smiltājus un uzrāpties Āfrikas baltajā jumtā – Kilimandžāro.

Esiet sveicināti Āfrikā, jeb, kā jūs sveicinātu Austrumāfrikas iedzīmtie: *Karibu!*

Tibingenē, 1997. gada maijā

Apciemojums diendusas laikā

Te piepeši manos sapņos ielauzās rēciens, pareizāk sakot, kliedziens, kas nāca no cilvēka rikles. Man bija vajadzīgas vairākas sekundes, lai saprastu, ka kāds skaļi sauc manu vārdu. Es biju gulējis uz vēdera, pielēcu kājās, pametu skatu apkārt un tajā pašā brīdī atkritu atpakaļ guļus. Zem koka, kura plašie zari sniedza vēsinošu ēnu, lielās, sasprēgājušās buru ausis saglaudis un acis pievēris, stāvus zilonis.

Šķiet, mani, siku, zemē nosviestu sainīti, viņš vispār nebija pamānījis, un es neiedrošinājos pakustēties ne par centimetru.

- Paliēc mierīgi guļam, viņš tevi vēl nav ieraudzījis! - sauca arī mani safari ceļabiedri, stāvēdami drošā attālumā. Viņi mani bija izrāvuši no saldajiem sapņiem atpakaļ nežēligajā istenībā. Kas viņiem nekaitēja runāt! Nometnē starp teltīm un automašīnām briesmas nedraudēja. Es svīdu baiļu sviedrus, sirds dauzījās kā traka, taisni vai brīnums, ka pelēkais milzis nebija pamodies no maniem sirdspukstiem, arī ceļabiedri bija sacēlušies pilnīgi nevajadzīgu troksni.

Es novērtēju attālumu līdz šķietami drošajai nometnei. Būs kādi desmit metri. Varbūt vairāk? Šo īso attālumu zilonis noteikti veiks krietni ātrāk nekā es. Te nu es gulēju, skaidri apzinoties reālās briesmas, naktī manas briesmas bija tikai nojaušamas, fantāzijas iztēlotas. Un tomēr savādā kārtā patlaban jutos daudz drošāk nekā naktī sargājošajā teltī.

Viņš stāvēja man iepretī. Vēl nekad man nebija gadījies aplūkot ziloni tik tuvu. Ilkņi bija dzelteni un nodiluši, ne nieku garāki par manu apakšdelmu. Akācijas zari zīmēja melnas ēnas uz ziloņa pelēkās, grumbām izvogotās ādas, smagos krustus viņš berzēdams bija atspiedis pret koka stumbru, un varenā galva ar plato, krunkaino pieri atradās tikai dažus metrus slīpi virs manis. Snuķis ļengani šūpojās līdz pat zemei, un katra izelpa atnesa līdz manim smilšu mākonī.

Es sajutu degunā kņudoņu un mēģināju apspiest šķavas. Par vēlu! Mana šķaudiena troksnis pusdienas klusumā noskanēja tikpat vareni kā viņa sugasbrāļu taures. Zilonis novēdināja ausis un paraudzījās manī gurdenām, ādas krokās iegrimušām acīm. Un šīs krokas ļoti līdzinājās smieklu krunciņām, zilonis man uzsmaidīja. Es samocīti pasmaidīju pretī un ciešāk pieklāvos savai lažai. Uzbrukums varēja sākties kuru katru mirkli, dzīvnieks jau sāka draudīgi šūpot augumu.

Lēnītēm šurpu turpu. Šurpu turpu. Šurpu turpu, un zilonis lēni nāca uz manu pusi. Tuvāk. Arvien tuvāk.

Te piepeši gaisā aizlidoja kaut kas dzeltens un nokrita niecīgajā laukumīnā, kas šķīra biežādaini no manis. Pelēkajās smiltīs aizriboja ābols. Taisni kā zvēru dārzā, es nodomāju: zvērus barot aizliegts, bet mani ceļabiedri acīmredzot nespēj pretoties vēlmei dzīvnieku pacienāt. Protams, viņi gribēja novērst ziloņa uzmanību, piedāvāt viņam izvēles iespēju: ābols vai es. Ābols bija nokritis satrp ziloni un mani, tāpat tieši ceļā pie manis. Viņi nebija pareizi nomērķējuši. Man par nelaimi.

Zilonis bija kaut ko saodis un ar snuķi pārmeklēja zemi. Svaiga augļa skābeni saldā smarža (kur gan te būtu atrodama kāda ābele?) viņam nozīmēja vairāk nekā mana traucējošā klātbūtne. Tad viņš ābolu atrada. Snuķa gals cieši aptvēra augli un cēla pie mutes.

Dzīvnieks pateicībā par baudīto gardumu nosprauslojās, cerību pilns ar kāju pakārpīja zemi un čāpstinādams pakāpās gabaliņu atpakaļ. Es biju ieguvis divdesmit centimetrus. Pārāk maz! Tikai Āfrikas ziloņa pēdas platuma tiesu.

Es iedrošinājos mazliet pacelt galvu un paskatīties uz nometnes pusi. Biedri stāvēja starp teltīm puslokā un uzmanīgi mūs vēroja. Krūmu kino dzīvē! Vienam no viņiem pietika nekaunības mūs nobildēt. Taču, kā vēlāk izrādījās, fotoaparāts bija bojāts, un tieši mūsu dubultportretu zem akācijas šķērsoja plata, dzeltena svītra.

Zilonis no jauna ieslīga letarģijā, es piesardzīgi pakustējos, baidīdamies izraisīt viņā nepatiku. Viņš tikai apmierināti nourkšķēja un, šķiet, pilnībā bija aizņemts ar ābola sagremošanu. Vienīgi snuķis garlaikoti spēlējās ar smiltīm, un droši vien tieši šis rotaļīgums mani modināja mazumiņu uzticības. Man jau likās, ka milzīgais dzīvnieks no cilvēku vidus tieši mani ir izraudzījis par draugu un pieņēmis savā valstībā.

Uzmanīgi sataustīju fotoaparātu, ko pastāvīgi nēsāju līdzī, lai nepalaistu garām iespēju iegūt labu dzīvnieka portretu. Droši vien man nekad mūžā vairs negadīsies iespēja nofotografēt dzīvu ziloni visā augumā no tik maza attāluma un tik īpatnējā rakursā. Es pieliku aparātu pie acs, protams, palikdams guļus, un taustīdamies noņēmu objektīva vāciņu. Mana acs skatīja izplūdušu, pelēku masu.